

Ar konferenci Rīgā un Jēkabpilī iesāk Jāņa Akuratera 150. jubilejas gadu

Iesākot rakstnieka, dzejnieka un sabiedriskā darbinieka Jāņa Akuratera (1876–1937) 150. jubilejas gadu, Jāņa Akuratera muzejs sadarbībā ar Jēkabpils Vēstures muzeju aicina uz zinātnisku konferenci «Jānim Akurateram – 150. Dzejnieks un laikmets», kas norisināsies 13. janvārī Rīgā un 14. janvārī Jēkabpilī.

Jāņa Akuratera devums ir nozīmīgs gan latviešu literatūras vēsturē, gan Latvijas valsts tapšanā. Kārlis Skalbe viņu ir nodēvējis par «laikmetu saucēju». Konferencē tiks aplūkots gan Jāņa Akuratera loma Latvijas vēstures notikumos, gan viņa daiļrades poētika un tematika, gan arī pētījumi par dzejnieka biogrāfiju un dzīves telpu. Konferencē ar priekšlasījumiem uztāsies vēsturnieki, mākslas zinātnieki, filozofi, literatūrzinātnieki un muzeju speciālisti.

Konference sāksies dzejnieka 150. dzimšanas dienā **13. janvārī plkst. 14.00** Jāņa Akuratera muzejā (Rīgā, Ojāra Vācieša ielā 6a).

14. janvārī plkst. 11.00 konference turpināsies Jēkabpils Vēstures muzejā (Krustpils pilī, Rī-

gas ielā 216b).

Jānis Akuraters ir dzimis netālu no Jēkabpils – tagadējā Ābeļu pagastā «Jaunzemju» mājās. Pēc septiņiem gadiem viņa tēvu mežsargu pārcēla uz citām mājām – «Beitāniem», kas atrodas netālu no Biržiem, tagadējā Salas pagastā. Tur pagāja dzejnieka skolas gadi un jaunība. Skolas gaitas Jānis Akuraters uzsāka vietējā pagastskolā un turpināja Jēkabpils pilsētas skolā. Dzimtās puses daba un cilvēku likteņi ir daudzu Jāņa Akuratera darbu iedvesmas avots.

Jēkabpils Vēstures muzejā pirmā konferences sekcija būs veltīta tēmai «Jāņa Akuratera daiļrades poētika». Latvijas Kultūras akadēmijas profesors, literatūrzinātnieks Raimonds Briedis savā referātā analizēs Jāņa Akuratera dzejas

atskaņu sistēmas savdabību. Literatūrzinātniece Sandra Ratniece priekšlasījumā runās par literārā jūgendstila poētikas iezīmēm Jāņa Akuratera daiļradē.

Otrās sesijas tēma būs «Jānis Akuraters un laika biedri, un Akurateru dzimta». Muzeju apvienības «Orisāre» vadītāja Līva Grudule nolasīs referātu «Jānis Akuraters, Kārlis Skalbe par draudzību un

sapņiem». Par Akurateru dzimtu stāstīs novadpētniece Ausma Bērziņa, kura ilgu gadu bija latviešu valodas un literatūras skolotāja Ābeļu pamatskolā un rosināja gan skolēnus, gan domubiedrus iepazīt Jāņa Akuratera daiļradi un pētīt Akurateru dzimtu. Latvijas Nacionālā rakstniecības un mūzikas muzeja speciāliste Anita Straume savā referātā stāstīs par Jāņa Akuratera

mazdēla Jāņa Viestura Oša likteni un darbību Lietuvā. Viņa iepazīstinās ar Rakstniecības un mūzikas muzeja Jāņa Viestura Oša kolekcijā esošo plašo vēstulju un citu dokumentu krājumu lietuviešu valodā. Tieši pateicoties Akuratera mazdēlam, muzeju krājumos ir nonākusi bagātīga Akuratera ģimenes kolekcija, un dzejnieka celtā māja Rīgā Torņakalnā ir kļuvusi par valsts muzeju. Sesijas noslēgumā būs iespēja noskatīties Jāņa Akuratera muzejā 2025. gadā tapušo īsfilmu «Mātes kāzas». Īsfilmas režisori – Ināra Čakste un Aldis Šēnbergs. Tā vizualizē Jāņa Akuratera pierakstīto ģimenes stāstu par vecāku kāzu norisi.

Konferences noslēdzošā sesija būs «Dzejnieks un dzīves telpa». Raiņa muzeja «Tadenava» vadītāja un Daugavpils Universitātes vēstures studiju doktorante Agnese Timofejeva lasīs referātu «Kopīgo meklējot – Sēlijas rakstnieki un mežs». Jāņa Akuratera tēvs bija mežsargs, un mežs viņam bija tuvs un pazis-

tams jau no bērnības. Savukārt Jēkabpils Vēstures muzeja direktore Inese Berķe referātā «Jēkabpils 19. gadsimta beigās» pastāstīs, kādu šo pilsētu redzēja Jānis Akuraters, kad viņš 19. gadsimta 90. gadu sākumā apmeklēja Jēkabpils pilsētas skolu. Jāņa Akuratera muzeja vadītāja Maira Valtere uztāsies ar referātu «Jānis Akuraters Pīpiņa nama iemītnieku vidū (1917. gads)». Mākslas vēsturnieks Dainis Bruģis stāstīs par Jāņa Akuratera dzīvesvietu Rīgā, kur viņš ir nodzīvojis visilgāk – Rūdolfa Blaumaņa ielas dzīvokli.

Konferences noslēgumā būs iespēja redzēt Jāņa Akuratera muzeja īsfilmu «Ķiršu koks» (2025), kuras pamatā ir viens no Jāņa Akuratera publicētajiem pēdējiem rakstiem, kas vēltīts viņa vectēva īpašajam ķiršu kokam.

Maira VALTERE,
Jāņa Akuratera muzeja
vadītāja